

ІНСТРУМЕНТИ САМООЦІНЮВАННЯ ЦИФРОВИХ НАВИЧОК ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ

Іван Лана,

аспірант Інституту професійної освіти

НАПН України, Київ, Україна

<https://orcid.org/0000-0002-3256-7250>

Анотація. У публікації зазначено сфери цифрової компетенції педагогів відповідно Європейської рамки цифрової компетентності для освітян. Розглянуто можливі інструменти самооцінювання цифрових навичок педагогів професійного навчання, а саме: національний тест на цифрову грамотність «Цифрограм для вчителів», онлайн сервіс SELFIE.

Ключові слова. Цифрові навички педагогів, цифрові компетенції, педагоги професійного навчання, інструменти самооцінювання цифрових навичок.

TOOLS FOR SELF-ASSESSMENT OF DIGITAL SKILLS OF VOCATIONAL EDUCATION TEACHERS

Ivan Lapa,

Phd student of the Institute of Professional Education
of the National Academy of Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

<https://orcid.org/0000-0002-3256-7250>

Abstract. The publication indicates the areas of digital competence of teachers in accordance with the European Framework of Digital Competence for Educators. Possible tools for self-assessment of the digital skills of vocational education teachers are considered, namely: the national digital literacy test "The digitogram for teachers", the SELFIE online service.

Keywords. Digital skills of teachers, digital competences, vocational training teachers, self-assessment tools of digital skills.

Розвиток українського суспільства у воєнний і повоєнний період передбачає підготовку фахівців, які повною мірою володіють цифровими компетенціями.

Відповідно, підготовка здобувачів освіти здійснюється педагогами професійного навчання, які повинні мати високий рівень володіння цифровими навичками.

Під цифровими навичками педагогів професійного навчання ми розуміємо комплекс компетенцій і вмінь, які дають можливість якісно, ефективно, безпечно використовувати цифрові інструменти і сервіси для професійного та особистісного розвитку.

У 2018 році Кабінет Міністрів затвердив Концепцію розвитку педагогічної освіти із завданням: запровадити стандарт з цифрової компетентності для освітян, у 2021 – Концепцію розвитку цифрових компетентностей до 2025 року. Окрім цього, існує Європейська рамка цифрової компетентності для освітян (DigCompEdu), що містить 22

компетентності, які згруповано в шість сфер цифрової компетентності педагогів. Кожна з них дає розуміння про навички освітян, розвиток яких вона передбачає, а саме, сфери: 1) професійного залучення (уміння використовувати цифрові технології для професійного розвитку, спілкування і співробітництва); 2) цифрових ресурсів (уміння пошуку, створення і обміну цифровими ресурсами); 3) викладання і навчання (управління і організація освітніми процесами за допомогою цифрових технологій); 4) оцінювання (навички використання цифрових стратегій і технологій для оцінювання здобувачів освіти); 5) розширення можливостей здобувачів освіти (уміння використати цифрові технології для активізації навчання та інклюзивного навчання зокрема); 6) зростання цифрової компетентності здобувачів освіти через оптимальне використання цифрових технологій у спілкуванні, розвитку, адаптації у суспільстві, для розваг) (Іонан, 2021).

У жовтні 2022 року в Україні розпочалося упровадження міжнародної програми «Трансформація цифрової педагогіки», спрямованої на розширення цифрових та педагогічних компетентностей освітян. Вищезгадана програма дає змогу кожному педагогу впровадити власну траєкторію оволодіння цифровими навичками, забезпечуючи навчання, наставництво та підтримку в розробці інноваційних проєктів, спрямованих на вирішення педагогічних та цифрових проблем у закладах освіти (Міністерство освіти і науки України, 2022).

Для визначення власної траєкторії розширення цифрових навичок кожен педагог професійного навчання повинен володіти інструментами їх самооцінювання.

Окрім рефлексивного оцінювання цифрових навичок, педагогам доцільно буде використати онлайн продукти Міністерства цифрової трансформації України та країн ЄС.

Найбільш відомим інструментом перевірки є національний тест на цифрову грамотність «Цифрограм для вчителів». При проходженні 63 позицій тесту педагог отримує показник загального рівня цифрової грамотності, а також показники розвитку певних цифрових компетентностей. Вищезгаданий тест створений у відповідності до рамок професійних компетентностей педагогічного працівника. Тест оцінює 21 професійну цифрову компетентність освітянина у п'яти сферах а саме: «Учитель у цифровому суспільстві», «Професійний розвиток», «Використання та аналіз цифрових освітніх ресурсів», «Навчання та оцінювання учнів із використанням цифрових технологій», «Розвиток цифрової компетентності учнів». У результаті складання тесту педагог отримує електронний сертифікат, у якому вказується загальний рівень цифрової грамотності, а також оцінка за кожною з вищезгаданих п'яти сфер цифрової компетентності. Таким чином, педагог має аналіз власного рівня цифрових компетентностей та напрями їх подальшого розвитку.

Ще одним інструментом для самооцінювання цифрових навичок як педагогів професійного навчання, так і конкретних закладів професійної

освіти є онлайн сервіс SELFIE. Цей сервіс був розроблений групою експертів JRC Європейської Комісії для самоаналізу цифровізації закладів освіти з метою допомоги покращення цифровізації закладу, який пройшов тестування. SELFIE використовує опитувальники, за допомогою яких оцінюються результати педагогів, керівників і здобувачів освіти закладу. За результатами проходження опитувань складається інтерактивний звіт, який виявляє сильні та слабкі сторони цифровізації певного закладу. З метою відстеження розвитку цифрових навичок рекомендується проходити це опитування щорічно.

Таким чином, застосувавши певні інструменти самооцінювання цифрових навичок, педагог професійного навчання має можливість розробити індивідуальну стратегію подальшого розвитку цифрової компетентності, визначивши її цілі та пріоритети, обрати форми, види і часові рамки підвищення професійної кваліфікації.

Список посилань

Іонан, В. (2020). *Серіали і бібліотеки-хаби. Як Мінцифри буде розвивати цифрові навички українців.* <https://biz.nv.ua/ukr/experts/mincifri-i-cifrova-gramotnist-ukrajinciv-nayblizhchi-kroki-ministerstva-50069253.html>

Іонан, В. (2021). *Як учителям підвищити цифрові компетентності.* <https://nus.org.ua/view/yak-uchytelyam-pidvyshhyty-tsyfrovi-kompetentnosti/>

Лапа, О., & Ямковий, О. (2022, 20 жовтня). Сучасні виклики до якості професійної підготовки фахівців у закладах фахової передвищої освіти. *Інноваційна професійна освіта. Випуск 3(4): Професійна освіта для сталого розвитку: виклики в умовах воєнного стану, результати і перспективи: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції*, 145-148.

Міністерство освіти і науки України. (2022). *Україна доєдналася до міжнародної інноваційної програми «Трансформація цифрової педагогіки».* <https://mon.gov.ua/ua/news/ukrayina-doyednalasya-do-mizhnarodnoyi-innovacijnoyi-programi-transformaciya-cifrovoyi-pedagogiki>

Міністерство освіти і науки України. (2022). *Цифрові сервіси для освіти України: створено інформаційний ресурс.* <https://mon.gov.ua/ua/news/cifrovi-servisi-dlya-osviti-ukrayini-stvoreno-informacijnij-resurs>